

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 3. Utrùm aliqui alii, & quinam actus, ad actum fidei divinæ
prærequirantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

cap. 4. Non hesitavit dissidentia, sed confortatus est fide. Item fides divina adhæret veritati revelata. Sed voluntatis est adhærere.

R. ad 1. neg. Ad prob. R. ibi cor non significare voluntatem, sed intellectum. Nota, In Scriptura cor quandoque sumitur pro intellectu, ut Marth. cap. 9, ubi Christus dicit: *Quid cogitatis mala in cordibus vestris*. Et Psal. 52. ubi sic ait Saltes: *Dixit insipiens in corde suo: Non est Deus*. Quandoque pro voluntate, ut Marth. cap. 22. ubi Christus ait: *Diligas Dominum Deum tuum ex toto corde tuo*. Præterea, etiam si, cum dicitur Rom. cap. 10. *Corde creditur ad justitiam*; to cor sumeretur pro voluntate, nihil tamen inde contra nos efficeretur: tunc enim to corde sumeretur casualiter, non formaliter; & sensus esset: Voluntariè creditur ad justitiam, hoc est, ex libero & pio voluntatis affectu intellectu creditur; & idcirco fides imputatur ad justitiam. R. ad 2. etiam neg. Ad prob. dico, dissidentiam ibi sumi, non proprie, & prout opponitur fiduciae; sed pro incredulitate. R. ad 3. fidem divinam adhærere veritati revelata assentiendo, & judicando; voluntatem verò adhærere objecto suo, illud amando.

Hic obiter observamus, actum fidei divinæ habere triplicem respectum ad Deum, videlicet ut objectum materiale, quod creditur; ut objectum formale, propter quod creditur; & finem ultimum, qui propter se diligitur, & in quem ipsa fides & cætera omnia referuntur. Hinc dicimur credere Deo, credere Deum, & credere in Deum. Credimus Deum, credendo ipsum existere; credimus Deo, credendo quia locutus est; credimus in Deum, credendo ipsum & propter ipsum, omniaque in ipsum per dilectionem referendo.

Doctrinam hanc tradit S. Augustinus serm. 181. de verbis Domini: *Aliud est credere in illum, aliud credere illi, aliud credere illum. Credere illi, est credere vera esse quæ loquitur. Credere illum, est credere quia ipse est Deus. Credere in illum, est diligere illum*. Quod tertium alibi inculcat, ut tract. 29. in Joan. *Quid est, inquit, credere in eum? Credendo amare*. Et serm. 6. de verbis Domini: *Ille, inquit, credit in Christum, qui & sperat in Christum, & diligit Christum. Nam si fidem habet sine dilectione, Christum esse credit, non in Christum credit*.

Dices. Supposita hac S. Augustini doctrina, fides non est in peccatoribus. R. non esse quoad tertium respectum, sed esse quoad primum & secundum. Dices, adhuc. Saltem non possunt peccatores absque mendacio recitare Symbolum fidei, & dicere: *Credo in Deum Patrem, &c.* Respondere potest cum S. Thoma hic q. 1. a. 9. ad 3. peccatores non dicere falsum, recitando Symbolum fidei, quia recitant ex persona totius Ecclesiæ. Itaque juxta hanc responsionem, sicut Sacerdos, dum consecrat, non ex propria, sed ex Christi persona dicit: *Hoc est corpus meum*: unde verum dicit, quamvis non proprium, sed alterius. Corpus intelligat; ita quilibet Christianus non ex propria, sed ex Ecclesiæ persona loquitur, & fidem proficitur, cum dicit: *Credo in Deum Patrem, &c.* Unde non dicit falsum, quamvis non diligit Deum; quia ad veritatem dicti satis est, si Ecclesiæ Deum diligit; & ut Ecclesiæ censeatur Deum diligere, necesse non est, ut quilibet Christianus in particulari diligit Deum, sed sufficit, si boni, qui in Ecclesiæ sunt (fieri autem non potest, ut non sint, etiam plurimi, Deo id infallibiliter providente) diligant.

ARTICULUS III.

Utrum aliqui alii, & quinam actus, ad actum fidei divinæ prærequirantur.

RESPONSIO I.

Ad actum fidei divinæ prærequiritur actus voluntatis, quo voluntas positivè determinet intellectum ad credendum.

Prob. 1. ex Apostolo, dicente Rom. cap. 10. *Non omnes obediunt Evangelio*. Atqui obedientia illa, quæ caret increduli, nihil aliud esse potest, quam actus voluntatis se submittentis testimonio divino, sufficienter proposito, & determinantis intellectum ad credendum propter illud testimonium. Ergo, &c.

2. Ex S. Augustino lib. de spir. & litera cap. 33. quod ita exorditur: *Consequens est paululum querere, utrum voluntas illa, quæ credimus, etiam ipsa Dei donum sit*. Ubi nomine voluntatis, non ipsam facultatem volendi intelligit, sed actum volendi prærequisitum ad credendum.

3. Ex Conc. Arausicano can. 5. ubi definitur ipsum credulitatis affectum nobis inesse, non naturaliter, sed per gratiæ donum. Quæ definitio manifestè supponit credulitatis affectum prærequiri ad fidem divinam. At ille credulitatis affectus non est aliud, quam actus quo voluntas efficaciter applicat intellectum ad credendum.

4. Ratione. Fides divina est actus, quo intellectus assentitur alicui veritati revelatæ præcisè propter revelationem divinam. Atqui revelatio divina præcisè sumpta, est omnino obscura; nam præcisè sumpta non magis apparet esse, quam non esse. Ergo fides divina est actus, quo intellectus assentitur alicui veritati revelatæ propter revelationem divinam sub ea ratione, sub qua omnino obscura est. Atqui intellectus non potest assentiri veritati revelatæ propter revelationem divinam sub ea ratione, sub qua obscura est, sine actu voluntatis, quo positivè determinetur ad sic assentiendum. Et verò non potest intellectus assentiri veritati revelatæ, nisi ad hunc assensum determinetur vel ab objecto, vel à voluntate, quia caret facultate se ipsum determinandi. Non potest determinari ab objecto, seu à revelatione, sub ea ratione, sub qua obscura est; quia non potest determinari ab objecto, nisi per evidentiam. Superest igitur ut ad hunc assensum determinetur à voluntate, Ergo, &c.

Amplius declaratur. Quia fides divina est actus quo intellectus assentitur veritati revelatæ cum ea amplitudine & firmitate, quam meretur & exigit suprema autoritas divinæ revelationis, proindeque cum amplitudine & firmitate appretiative summa. Atqui saltem non potest intellectus cum tanta amplitudine & firmitate assentiri veritati revelatæ sine actu voluntatis, generaliter, plenè & absolute se submittentis autoritati divinæ, & captivantis intellectum in obsequium fidei: nam saltem non potest intellectus determinari ad tantam amplitudinem & firmitatem assensus ab autoritate Dei loquentis præcisè sumpta; cum locutio divina præcisè sumpta, sit obscura, nec magis appareat esse, quam non esse, aut etiam ab autoritate Dei loquentis, ut substante evidentia morali motivorum credibilitatis: cum enim hæc evidentia non sit absolute infallibilis, non potest determinare intellectum ad assentiendum cum summa firmitate divinæ locutioni, propter autoritatem divinæ locutionis veritati revelatæ. Ergo, &c.

Dices. Mysteria nostræ fidei sunt evidenter vera evidentia magna morali absolute. Ergo necessarium non est imperium voluntatis ad hoc ut intellectus assentiat revelationibus divinis, & propter illas mysteriis nostræ fidei. R. dist. conf. Necessarium non est imperium voluntatis, ut intellectus assentiat revelationibus divinis, & propter ipsam mysteriis nostræ fidei, propter evidentia magnam moralem, quam habent argumenta credibilitatis saltem collectivè sumpta, & per actum evidentem & necessarium, sed fide divina longè inferiorem in amplitudine & firmitate, C. conseq. Necessarium non est imperium voluntatis, ut intellectus assentiat revelationibus divinis, & mysteriis nostræ fidei præcisè propter ipsasmet revelationes, sibi sistendo, & per actum obscurum, & tamen cum amplitudine & firmitate appretiative summa adhæsitum, qui solus actus est fides divina, N. conseq.

R. 1.

RESPONSIO II.

Voluntatis imperium ad fidem divinam prærequiritur, supponit iudicium practicè practicum de credibilitate veritatis reuelatæ propter revelationem divinam.

Prob. Voluntatis imperium ad fidem divinam prærequiritur, supponit sufficientem propositionem motivam, propter quod elicitur; nam voluntas non fertur in incognitum. Atqui motivum, propter quod elicitur imperium voluntatis ad fidem divinam prærequiritur, est obligatio vel saltem honestas credendi veritatem reuelatam cum firmitate summa præcisè propter revelationem. Ergo imperium voluntatis, ad fidem divinam prærequiritur, supponit sufficientem propositionem honestatis vel obligationis credendi veritatem reuelatam cum firmitate summa præcisè propter revelationem divinam. Atqui actus, quo intellectus voluntati proponit talem honestatem vel obligationem, dicitur iudicium practicè practicum de credibilitate veritatis reuelatæ propter revelationem divinam, quia ordinatur proximè ad praxim & ad exercitium fidei divinæ. Ergo, &c.

RESPONSIO III.

Judicium practicè practicum, piæ credulitati prærequiritur, supponit iudicium speculativum de existentia, aut saltem prudenti credibilitate revelationis.

Prob. Nam iudicium speculativum de existentia aut saltem prudenti credibilitate revelationis, est actus, quo intellectus evidenter iudicat evidentiam morali revelationem existere, aut saltem non posse nisi imprudenter negari existere, sed è contra posse firmissimè credi existere. Atqui talis actus necessariò præsupponitur iudicio practicè practico, ad piam credulitatem prærequiritur; nam hoc iudicium essentialiter debet esse prudens; cum impossibile sit piam credulitatem concipi ex iudicio practicè practico imprudenti: non esset autem prudens, sed imprudens, nisi præter alius actus, quo intellectus evidenter evidentiam morali cognosceret revelationem existere, aut saltem non nisi imprudenter posse negari existere, & è contra posse firmissimè credi existere, Ergo, &c.

Hoc autem iudicium speculativum etiam quandoque supponit aliquem actum voluntatis liberum, & examen motivorum credibilitatis, quandoque verò non supponit: nam cum reuelatio proponitur ad credendum, vel intellectus ita illustratur circa argumenta credibilitatis proposita, ut cum auxilio Spiritus sancti illum corroborantis & elevantis, statim condignè æstimet argumenta illa, illorumque moralem evidentiam attingat, quantum oportet ut evidenter iudicet existentiam revelationis, aut saltem prudentem credibilitatem, & tunc iudicium speculativum de existentia vel prudenti credibilitate revelationis non supponit ullum actum voluntatis positivum, ullumque examen argumentorum credibilitatis: vel intellectus non ita adjuvatur, ut statim argumenta credibilitatis condignè æstimet, illorumque evidentiam attingat quantum oportet, ut evidenter iudicetur existentia revelationis, aut saltem prudens credibilitas ejus existentia, & tunc requiritur aliquis actus voluntatis liber, quo voluntas positivè applicet intellectum ad diligens & prudens examen argumentorum credibilitatis, quo cum adiutorio Spiritus sancti facto, argumentorum illorum evidentia sufficienter apparet ad iudicium speculativum evidens de existentia revelationis, vel saltem de ejus prudenti credibilitate.

Ex dictis facillè explicatur œconomia fidei divinæ. 1. Itaque, apprehenditur veritas reuelata cum revelatione & argumentis credibilitatis. 2. Voluntas imperat examen argumentorum credibilitatis. 3. Argumenta credibilitatis ponderantur & examinantur. 4. Intellectus evidenter evidentiam morali iudicat revelationem existere, vel saltem posse firmissimè credi existere. 5. Evidenter iudicat credendum esse, vel saltem honestum esse credere. 6. Voluntas propter obligationem vel honestatem credendi imperat intel-

lectui, ut credat. 7. Denique sequitur actus, quo intellectus credit, hoc est, cum firmitate appetitivè summa assentitur veritati reuelatæ præcisè propter veracitatem & revelationem divinam, siue propter veracitatem & revelationem divinam, creditas propter ipsam revelationem, ut reflexam virtualiter in se, & veracitatem; quod est fide divina credere.

ARTICULUS IV.

Utrum actus fidei divinæ sit liber & honestus speciali honestate.

RESPONSIO. I.

Actus fidei divinæ est positivè voluntarius & liber. *Prob.* 1. ex Scriptura. Nam Marci cap. ult. dicitur: *Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur.* Quibus verbis manifestè innuitur, in libera hominum potestate positum esse, ut positis omnibus ad fidem divinam præquisitis, credant, vel non credant fide divinæ.

2. Ratione. Nam, ut supra probatum est, fides divina supponit liberum voluntatis imperium, quo intellectus determinatur ad assentiendum super omnia rebus à Deo reuelatis præcisè propter auctoritatem Dei reuelantis. Ergo fides divina positivè libera est, non intrinsecè & immediatè, quia non est à potentia se ipsam determinante, sed mediatè & intrinsecè, quia elicitur ex libero imperio voluntatis liberè determinantis & applicantis intellectum ad actum, quo assentitur super omnia rebus à Deo reuelatis præcisè propter auctoritatem Dei reuelantis.

Dixi autem, positivè, quia fides divina non est merè negativè libera, quales sunt omnes illi actus, qui ab intellectu eliciuntur, voluntate præcisè non impediente, nec avertente intellectum à consideratione motivorum, quorum evidentia necessitatur ad actus illos.

Dices. Si intellectus non à se ipso, sed à voluntate determinatur ad actum fidei divinæ, actus fidei divinæ non est liber, sed necessarius. R. non esse liberum respectu intellectus, à quo elicitur, sed esse respectu voluntatis, à qua imperatur. Unde sequitur tantum, quod verum est, actum fidei divinæ non esse intrinsecè liberum, sed extrinsecè tantum.

RESPONSIO II.

Actus fidei divinæ habet specialem honestatem objectivam intrinsecam.

Prob. Illud habet specialem honestatem objectivam intrinsecam, quod est per se laudabile, per se expetibile, per se honorificum Deo, per se consentaneum rectæ rationi. Atqui talis est fides divina. Homo enim per fidem divinam adherendo cum firmitate appetitivè summa veritati reuelatæ præcisè propter veracitatem & revelationem divinam, generalissimè, plenissimè & absolutissimè se submittit auctoritati divinæ. At sic se auctoritati divinæ submittere, est aliquid per se expetibile, per se laudabile, per se rectæ rationi maximè conueniens, & Deo honorificum.

RESPONSIO III.

Actus fidei divinæ habet etiam specialem honestatem formalem, non intrinsecam, sed extrinsecam.

Prob. Nam actus imperatus habet specialem honestatem formalem extrinsecam, quando actus imperans habet specialem honestatem formalem intrinsecam: sicut enim actus imperatus extrinsecè denominatur liber actu imperante intrinsecè libero, ita denominatur extrinsecè honestus honestate formali ab actu imperante intrinsecè honesto formaliter. Atqui actus, à quo imperatur fides divina, habet specialem honestatem formalem intrinsecam: nam liberè tendit secundum rectam rationem in objectum specialiter honestum. 1. Tendit in objectum honestum specialiter: tendit enim in fidem divinam, quam impe-